

Ångaren BOHUSLÄN

vid Stenpiren 4 juli 1937.

Foto Stig Nyberg/SJK.

ÅNGBÅTEN

Årgång 15 • Juli 1979 • Nummer

46

Ångbåten 46

medlems- och informationstidning
utgiven av
Sällskapet Ångbåten
Box 2072
403 12 GÖTEBORG 2

Postgiro 621606-3
Bankgiro 673-6862

Telefon till expeditionen - vanligen
telefonsvarare - 031-151501.

Telefon till ångaren BOHUSLÅN vid Sten-
piren - endast under seglätionsssäsong -
031-131450.

Ångbåten utkommer med fyra nummer per år.

Ansvärlig utgivare: Ingvar Kronhamn.

Redaktionen utgörs av:

Ingvar Kronhamn Gunnar Söderberg
Kringelgatan 6 Övre Besvärsgatan 2
417 28 Göteborg 411 29 Göteborg
tel 031-512220 tel 031-108805

Bidrag till tidningen bör sändas direkt
till redaktionen.

Adressförändringar meddelas till Nils
Rydbeck, tel 031-277846.

Medlems- och prenumerationsavgift är 30
kr per år.

Rättelser och tillägg

Från vår medlem Mikael Michanek har vi fått några påpekanden beträffande artikeln om PASK i förra Ångbåten. Waxholmsbolagets svepskäl att hålla sig utanför antas bero på att bolaget beslutar om bidrag till ex.vis ss BLIDÖSUND som i artikeln råkar trafikera Söderöra, skall givetvis vara Svartlöga.

Strömma Kanalbolagets riktiga namn är Nya Angfartygs AB Strömma Kanal. Till PASK hör även stödföreningar till några fartyg (se sommarens ångbåtstrafik).

Vad gäller mittuppslaget i Ångbåten 45 gissar vi bilden vara från 1950. Ja, tidigare är det inte, BURÖS Första sommar var just 1950 och hon är på utgående på bilden.

Innehåll

- 6 Sommar på BOHUSLÅN
- 7 KUNG ERIK
- 8 FÄRJAN 4 i reguljär trafik
- 9 Båtar runt omkring
- 10 Kapten Andrew Macfie och hans båt
- 11 Vi har läst...
- 12 Mittuppslag
- 14 Ångbåtssturer i Sverige sommaren 1979
- 19 Båttrafiken i Göteborgs och Bohusläns skärgård
- 23 BETELSKPET
Försäljningsnytt från BOHUSLÅN

Ångbåten 46 var klar för tryckning 10 juni 1979 och trycktes i 2.000 ex.

Andelar

1976 gav Ångbåten ekonomisk förening ut en ny serie andelar. Andelar ur den nya serien kan fortfarande köpas ombord på BOHUSLÅN eller via post/bankgiroinbetalning. Priset på andelarna är fortfarande 100 kr.

Andelar beställs genom inbetalning av 100 kr per andel på postgiro 89 80 53-4 eller bankgiro 356-91 34

Ångbåten ekonomisk förening, Klinten 5135, 430 81 BILLDAL.

Medlemsavgift

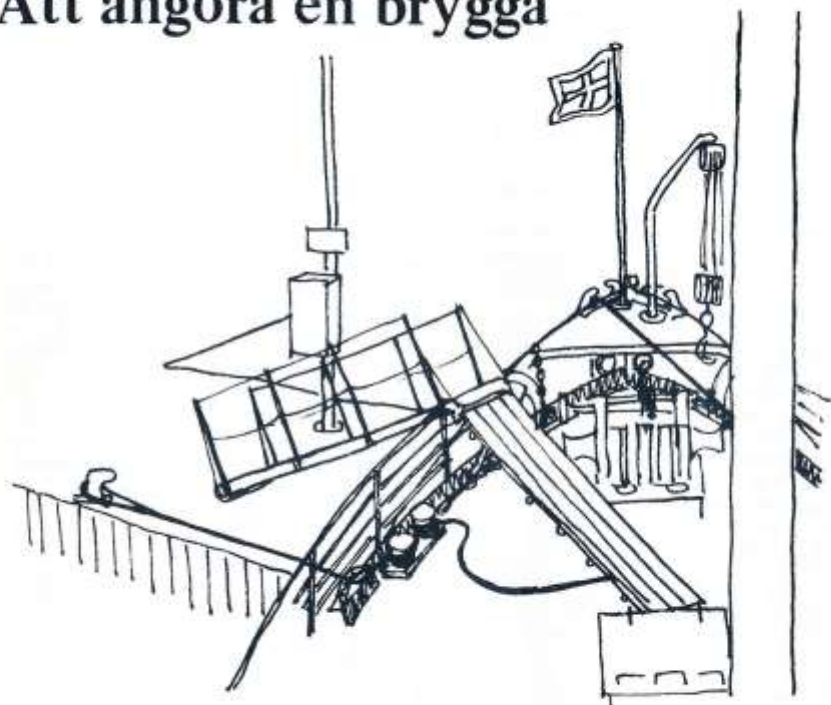
Medlemsavgiften för 1979 är 30 kronor. De medlemmar som ännu inte betalat ombes göra det snarast för att undgå att bli strukna ur medlemsregistret.

Samtidigt vill vi påpeka att de postinbetalningskort som medföljer tidningen inte betyder att mottagaren ej betalt sin medlemsavgift. Dessa inbetalningskort är en serviceåtgärd från föreningens sida och kan användas till just betalning av medlemsavgiften, nya medlemmar, köp av varor från föreningen etc.

Vi har emellertid fått klagomål från medlemmar som betalat medlemsavgift för varje inbetalningskort som kommit med tidningen. Dessa kommer att meddelas att de är medlemmar även kommande år.

Föreningens administration medger inte utsändande av medlemsbevis varför var och en må hålla reda på sin medlemsavgift.

Att angöra en brygga

Teckning efter foto av Jerker Ståhl.

I somras nåddes vi av det smärtsamma budet att Gösta Hellman, Marstrands siste hamnkapten, gått ur tiden. Vi på Ångbåten kommer länge att minnas åsynen av hans trygga gestalt på kajen och åtskilliga trivsamma pratstunder ombord.

Detta kåseri handlar om Marstrand men inte om Gösta Hellman. Det är nu 120 år sedan J Wallin gav ut sin "Beskrifning öfver badorterna å Sveriges vestra kust. Handbok för badgäster." Eftersom boken kom ut i nytryck för några år sedan är det säkerligen många bland Ångbåten's läsare som funnit behag i de åldriga formuleringarna och slagits både av hur mycket som har ändrats och hur mycket som trots allt är sig likt. Så här formulerar t ex Wallin "några ord om Marstrand såsom badort":

"Det är såsom sådan, den lilla och i öfrigt högst obetydliga staden, i våra dagar fått och - vi kunna tillägga det -

förtjent sitt egentliga anseende; det är, såsom sådan, den säkerligen har en framtid af lycka och trefnad. Handel och näringslif skola sannolikt aldrig mera komma att höja densamma till den glans och rikedom, som varit; krämarekutor ej att med det brokiga spelet af de olika nationernas flaggor sätta lif och rörelse i dess hamn."

Om Marstrands hamn har Wallin följande att säga:

"Marstrands förträffliga hamn har uppkallat stadens tillvaro och har sedan under århundraden varit vilkoret för dess bestånd. ---Det tyckes en tid ha täflat med grannstaden Kongahell och slutligen, framför denna stad gynnadt med privilegier och fördelaktiga friheter, hafva höjt sig på dess undergång."

Så långt Aktergastens historiska betraktelser. Och så åter till nådens år 1978.

Så här säger t ex Angbåtens sommarturlista:

"Lördag 8 juli till Marstrand, Kyrkesund, Mollösund, Gullholmen och Lysekil."

Bland Angbåtens besättning denna dag återfanns Aktergasten och valda delar av dennes familj. Aktergastens yngste son har efterhand, med tilltagande ålder, visdom och armstyrka, kommit att överta sin fars plats på poopen, den där lilla gropen längst akterut som man når via en glugg längst akterut på promenadäck och en lejdare på utsidan av kaféets akterskott.

Aktergasten själv förekommer på skiftande positioner på besättningslistan. Emellanåt som hamnrogångare: den betrodde matros som tar över rodet vid passage av Albrektsunds kanal och vid tilläggsmanövrer. Och som därför, på en Lysekilsresa som den här (med tillägg i Marstrand, Kyrkesund, Mollösund och Gullholmen) har ett stort antal tillfällen att avlägsna sig från diskningen under återopande av laga förfall, åsankande en viss irritation från männen på poopen (som inte behövs vid korta tillägg vid mellanbryggorna och som därför blir ensamma kvar i disken).

Den här Lysekilsturen var till att börja med precis som alla andra. Lite dåligt väder hade skrämt bort en del av våra medlemmar men dryga hundratalet hade dock trotsat elementens raseri och följt med Sin Båt. Tilläggnings i Marstrand på uppresan hade varit helt normal. Lite trångt vid kaj förstas men inte värre än att en skicklig ångbåtsskeppare skulle få plats med Angbåtens 43,05 meter, och därtill ett minimum av manöverutrymme för och akter. Något halvdussin marstrandsbor hade kommit ombord och följt med oss norröver - trevligt att inte bara göteborgare tar vara på tillfället att åka ångbåt! I Mollösund hade vi gjort den sedvanliga 180-graders styrbordsgiren, för att kunna göra tilläggnings med borbordssidan, "norrifrån" - erfarenheten har visat att försök till styrbordstilläggning, "söderifrån", lätt resulterar i en sorts stävtilläggning, där strömmen pressar upp akterskeppet så att fartyget ligger i 90 graders vinkel mot kajen. En del passagerare från några tidigare turer kan vittna om att BÖHUSLÄNS förstås är betydligt högre än någon annor innan man ställs inför uppgiften att äntra över den och ner på kajen i Mollösund. Som

sagt, allt detta undviks med ett par 180-gradersgिरar - den enda olägenhet man får istället är att flagga och bolagsvimpel snor sig om flaggstång respektive aktermast och måste firas och sättas på nytt.

Återfärden från Lysekil och söderut var heller inte särdeles dramatisk till att börja med. En del passagerare tyckte visserligen att det var hisnande, med snudd på kusligt, att se de branta klipporna vid Islandsberg på en knapp båtlängds avstånd och därtill i rykande västlig storm (man överdriver gärna en liten aning när man står på läsidan ombord och ser vågorna bryta mot klipporna). Men Aktergasten har under årens lopp gjort åtskilliga resor förbi Islandsberg, i de mest skiftande väder, och Den Lugne Och Erfarne Skepparen vet förvisso vad han gör. Ett annat vanligt inslag i högsommars ångbåtsturer är mängderna av fritidsbåtar och den smärtsamma insikten om att en och annan har större båt än han har bätvett.

Och så nalkades sista anlöpet på hemfärden: Marstrands förträffliga hamn, den som sedan århundraden varit "vilkolet" för stadens bestånd. När vi är på väg sydvärt över Marstrandsfjorden tycker vi oss ana hur en hord av småbåtar ligger och trycker vid ändan av den tomta 50-meters kajremsa som hamnkaptenen frilagt för vårt besök, för att sedan dras dit som flugor till en syltkläck så fort som vi gett oss av. Vi passerar norra hamnloppet, på Wallins tid platsen för strandverket Fredriksborg med dess "bombfria hvalf och logementer". En lagom lång signal med ångvisslan, för att anmäla vår ankomst för eventuella passagerare mot Göteborg och för att få hamnkaptenen på platsen för att ta emot förspringet. Nej visst nej, Marstrands förträffliga hamn har visst inte längre en hamnkaptene. Sedan Marstrand uppgått i grannkommunen Kungälv sorterar hamnen under kommunens hamnförvaltning och drivs av en fritidspedagog. Strunt samma, så länge det finns 50 meter fri kaj åt oss när vi kommer!

Nu har vi kommit så långt in att vi kan se kajen framför Marstrandbolagets gamla kontor. Inte alls så tomt som vi väntat oss, snarare fritidsbåtar stuvade lika trångt som i Fiskebrödernas och Abbas-sardinburkar. Har vi kanske kommit för tidigt? Men det är inte heller den febrila aktivitet ombord i båtarna som man skulle vänta sig om de just vore på väg att förhålla för att ge oss plats.

Har dom förresten inte hört vår signal? Skepparen sträcker vänsterarmen uppåt/bakåt och aktergasten/hamnrogångaren släpper ratten för några sekunder, eftersom båda tumarna behövs för angelägnare ändamål. (BÖHUSLÄNS ångvissla låter rätt starkt när man står rätt nedanför, prova själv, med och utan tummar!)

Fortfarande inte den febrila aktivitet vi väntar oss. Någon försvinner in i ruffen och kommer ut med en kamera, det är allt. Att parkleken stänger klockan 16, det får man kanske stå ut med men nog måste väl lektanten berättat för båtägarna att de skulle behöva flytta på sig mellan 18.55 och 19.00?! Maskintelegrafien har stått på KLAR en liten stund och rorgångaren får uppenbara svarigheter att hålla den anbefallna kursen. Skepparen, Den Lugne Och Erfarne, muttrar några för rorgångaren ohörbara ord och låter via ångvisslan avläta "lystringssignal" - en serie korta, irriterade tut i rask följd. Fortfarande ingen reaktion bland fritidsbåtfolket. Eller var det någon som kom ut ur ruffen med en portabel bandspelare och riggade upp en mikrofon i hopp om nya tjugusiga akustiska signaler "från den där stora vita urtjugusiga båten som kom och hölsade så käckt på oss". Kanske är det här med bandspelaren bara rorgångarens fantasi. Säkert är bara att ingen hämtade fram någon signalbok, för att dechiffrera de korta och irriterade. Och lektadaren, Kungälvns parkförvaltnings representant, hamnkaptenen Hellmans efterföljare, av honom/henne syns inte ett spår. Man kan kanske inte ha för stora krav på service efter kontorstid så här mitt i högsommaren.

Den Lugne Och Erfarne är i det civila sjölots på Vinga. Hans blickar dras till Marstrandskollegornas brygga på Koön, en L-formad konstruktion ungefär 3 meter bred. Längs undersidan av L-ets fot ligger en lotskutier, en låg bred trygg sak av det gamla slaget. Inne i vecket av L-ets ligger en större plastkryssare, av okänt samband med Lotsverket. Men vid kortändan av L-ets fot, en tre meter lång sträcka med betryggande vattendjup, där ligger bara en liten plastjolle, kunde man bara få väck den så skulle vi kunna sticka in näsan där och på något sätt skulle vi väl kunna hjälpa våra passagerare iland. Inte blir det värre än dom där gångerna i Mollösund som det berättas om... Som sagt var, det gäller bara att få någon som kan flytta jollen!

"Lotsarna Marstrand, lotsarna Marstrand,

BÖHUSLÄN kallar, kom!" Skönt att ha radiotelefon ombord vid sådana här tillfällen. Jodå, visst kunde jollens ägare flytta på sin farkost, han skulle ta nästa färja över till Koön.

Ytterligare några långa minuters väntan, med strax under styrfart. Rorgångaren ger upp försöken att hålla anbefalld kurs, det blir ju strax nya order.

Färjan lägger till på Koonsidan, en man som vi uppfattar som jollens ägare kommer med raska steg ut på lotsbryggan, hoppar ner i sin farkost, kastar loss och avlägsnar sig med raska årtag. Marstrands förträffliga hamn har en tremeters bryggdock ledig åt den tidtabellsenliga (fast nu 20 minuter försenade) ångbåtstrafiken.

Några korta, effektiva manövrer och borbords bog ligger dikt an mot lotsbryggan. Några smågrabbar har dykt upp på bryggan och hjälper till att få förspring och förända på plats. Var kommer de männe att hamna i livet? Lotsar? Fritidspedagoger? Säkert är nog att ingen av dem kommer att bli hamnkaptene i hemstaden.

Att beskriva exakt hur vi ligger förtöjda skulle föra för långt. En gästande ångbåtsskiffare från en av våra systerorganisationer hämtar sin kamera och förevisar situationen. De passagerarna som skulle iland i Marstrand hjälps iland, enligt vad rorgångaren sedermera erfarit under yttrande av otryckbara omdömen om det förfall som drabbat hemstadens tidigare så förträffliga hamn sedan parkstyrelsen tagit över. Och så landgången ombord, förspring och tvåända loss, ett plingande i maskintelegrafien, tre korta tut med visslan: "Min maskin går back". Är det rorgångarens inbillning, eller kom de där tre tuten något tätare än vanligt?

Och så, en halvtimme försenad, återtar BÖHUSLÄN sin färd mot hemstaden. I loggboken återges hela Marstrandshälsöret lakoniskt sålunda:

"18.55 Ank Marstrand
19.30 Avg Marstrand, lotsverkets brygga"

Och här kan vi återknyta tankegången till det inledningsvis återgivna Wallincitatt: "---hafva täflat med grannstaden Kongahell och slutligen --- hafva höjt sig på dess undergång." Nu, 120 år senare, är rollerna ombytta, nu är det Kungälv som har övertaget och "krämarekuttor" göra sig icke besvär i Marstrands förträffliga hamn utanför de tider då parkvakten är i tjänst.

AKTERGASTEN

Sommar på BOHUSLÄN

Föreningen Svenska Flaggan i Göteborg hade traditionsenlig utdelning av fanor och flaggor på Svenska Flaggans dag den 6 juni. Bland de föreningar som deltog hörde Sällskapet Angbåten som vid flaggutdelningen på Götaplatsen representerades av (från vänster) Håkan Wall, Conrad Ganesjö, Kerstin Karlsson och Hans-Olof Hederström. Foto G-P.

Söndagen den 22 april gjorde ångaren BOHUSLÄN årets tekniska provtur med fartygsinspektionen. Efter resan förtöjdes BOHUSLÄN vid sommartilläggsplatsen Stenpiren. Under den följande veckan fortsatte värrustningen för att ångaren skulle vara klar att ta emot provturpassagerarna den 1:a maj. Redan dagen därpå gick BOHUSLÄN ut på den första beställningsturen som gick mot Marstrand.

På grund av förra sommarens problem att bemanna BOHUSLÄN har det rekommenderade antalet turer reducerats till 8 resor per 14 dagars period. Som regel brukar vi låta BOHUSLÄN ligga måndagar vilket ju är den traditionella arbetskvällarna ombord. Med hänsyn till vädret bör ju helst yttre underhållsarbeten som målning och lackning göras under den varma sommarperioden.

Trots begränsningen av antalet gästdagar har ångaren varit flitigt igång under maj och juni. Så här välutnyttjad var t ex ångaren under veckoslutet 8-10 juni:

Freitag: På kvällen tomtur från Göteborg till Lysekil.

Lördag: Resa med Skafthö Hembygdsförening från Lysekil och Fiskebäckskil till Marstrand. Tomtur till Göteborg där sekel-skiftesklädda invigningsgäster till Societetsalongen hämtades och fördes till Marstrand. I Marstrand hämtades hembygdsföreningen för återresan till Fiskebäckskil och Lysekil.

Söndag: På morgonen tomtur från Lysekil till Rönnäng där Tjörns Hembygdsförening hämtades för resa till Styrsö. Efter några timmars uppehåll på Styrsö åter till Rönnäng och sedan tomtur till Göteborg på kvällen. ▶

KUNG ERIK

KUNG ERIK vid Skeppsbron i Stockholm 21 juni 1979 kl 17 - dagen före midsommaraften. Foto Arne Sundström.

Röken över fördäck kommer från BLIDÖSUND som 17.15 skulle avgå mot Blidösundet. Till höger skimtar s/s STORSKAR som skulle gå till Möja 17.30.

Tre dagar senare gick KUNG ERIK som extrabåt för Waxholmsbolaget på traden Grinda-Stockholm, med tillägg bl a vid Vaxholm, Klippudden och Hasseludden.

KUNG ERIK byggdes som S:t ERIK för Marstrandsbolaget 1881 och gick i trafik för Marstrandsbolaget till 1962. Fartyget används nu för beställningsturer i Stockholms skärgård i ombyggt skick. Nytt för i år är den eleganta inglasningen av akterdäcket.

De flesta av Sommarturerna har haft god beläggning. Dessa turer är helt beroende av vädret, bra väder ger fullsatt båt medan bläst får resenärerna att stanna hemma.

Kvällsturerna den 20 juni och 4 juli hade bra beläggning med 280 resp 270 resenärer. Lysekilsresan den 7 juli medföljde 270 personer och Marstrandsturen dagen därpå hade BOHUSLÄN fullsatt med 300 passagerare.

I värnumret av Angbåten redovisades vinterns underhålls- och renoveringsarbeten. Sedan dess har det sedan många år planerade dusch- och tvättrummet för besättningen iordningställt. Det har inrymts i främre delen av däcksförrådet på mellandäck. Att duschrummet är efterlängtat visade sig bl a vid den ovan nämnda veckoslutsresan.

GS

FÄRJAN 4 i reguljär trafik

Under perioden 7-28 maj var FÄRJAN 4 ut-
hyrd till Styrsöbolaget för trafiken
över älven mellan Haket och Hisingstad.
Den ordinarie motorfärjan var under tids-
den på varv för värrustning och klass-
ning.

Trots att BOHUSLAN var flitigt igång un-
der maj månad gick det även att bemanna
ångfärjan med maskinister från Sällska-
pet Angbåten. Det är berömvärdt med tanke
på att färjtrafiken pågår klockan 05.35-
06.30 och 15.00-18.00 måndag-fredag.
Därutöver kommer tid för påeldning, sot-
ning och kolning.

FÄRJAN 4 hann även med att göra två be-
ställningsturer under maj, varav en tur
för Klubb Maritim i samband med deras
årsmöte i Göteborg.

Arbetena med byte av avvisaren på färjan
har skett etappvis när så har varit lämp-
ligt. Ännu återstår några meter av avvis-
aren som skall förnyas och detta räknar
vi med att få gjort efter varvssemestern.

Direkt efter BOHUSLANS provtur den
1:a maj åkte ett glatt arbetsgång
till FÄRJAN 4 för att rostskyddsmåla
stringerplåten som den nya avvisaren
skulle läggas på. Fr v Per Ahlqvist
och Kenneth Magnusson.

FÄRJAN 4 lägger till vid det gamla
färjeläget i Lundbyhamnen den 19 dec
1953. Foto från Bertil Söderberg.

Båtar runt omkring

MARIEHOLM, välkänd som flottans stabs-
fartyg fram till 1977 och därefter vand-
rarhem i Falkenberg har återfått sin ur-
sprungliga status som passagerarångare!
Ångaren som ursprungligen byggdes för
Svenska Amerika Linien, har åter målats
vit och samtidigt byggts om till dagturs-
båt med stora salonger där hytter tidiga-
re fanns i överbyggnaden.
Ägare är Rederi AB Marieholm som till-
sammans med norska intressenter satt in
MARIEHOLM mellan Sandefjord och Ström-
stad. För tider och priser se artikeln
om Angbåtstrafiken i Sverige!

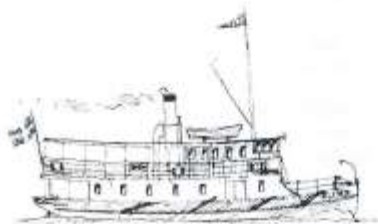
STYRSÖ inledde årets seglation med en
beställningstur till Marstrand den 20
maj. Mitt under den mest hektiska uthy-
ringsperioden gick STYRSÖ på grund vid
Dynans fyr på Rivöfjorden i tät dimma på
natten den 31 maj. Fartyget var på tom-
resa från Styrsö till Uddevalla där en
beställningstur skulle utföras. Grund-
stötningen föranledde en veckas torr-
sättning för reparation av bottenkador-

Vykortet nedan är från Höviksnäs som före Tjörnbroarnas tillkomst 1960
var utgångspunkt för busslinjerna på Tjörn. Båten till höger är HAKE-
FJORD III som gick som passbåt till Stenungsund. Den andra båten tror
vi hette BRATTON. Är det någon av Angbåtens läsare som vet mer om båten
och dess trafikuppgifter?

Kapten Andrew Macfie och hans båtar

I Angbåten nr 45 fanns en trevlig artikel om kapten Carlsson på s/s NORRVIKEN. Varför inte fortsätta med beryktade skeppare som omväxling till angbåteriet?

Ångaren ALFHÉM

"Ne kommer Macfie" så man i skärgården, när kapten Andrew Macfie med säker hand manövrerade sitt fartyg till någon av de många bryggorna i den bohuslänska mellanskärgården. Så grundmurad var hans popularitet, att det aktade namnet Macfie gick före båtens namn, antingen han nu förde ångarna ALFHÉM, VIKEN eller kanske rent av BYFJORDEN. Den lilla ångaren ALFHÉM var framför allt Macfies båt, som han hade i ca 10 år.

En sommardag år 1845 anlände den skotske affärsmannen William Andrew Macfie till Bohuslän för att med sin familj bosätta sig på Anfasteröds gård i närheten av Ljungskile. Aret därpå föddes en son som fick namnet Andrew efter fadern. De skotska namnen har sedan blivit tradition i släkten och gått i arv genom flera generationer såsom: Harry, Gordon och Dougald i rakt nedstigande led.

Andrew fick redan i barndagen kontakt med sjön och båtar genom sina maritima lekar vid Anfasteröd. Sjöman ville han bli och sjöman blev han också. Men liksom många av Macfierna var han en orolig ände som inte fick nog av omväxling och äventyr i livet. Han blev mycket populär bland passagerarna genom sitt gemytliga sätt och sin förmåga att berätta om landskapets sevärheter och krydda sina historier med mer eller mindre trovärdiga episoder från sina upplevelser både

till sjöss och till lands. Han hade sålunda under några år levat som trapper och jägare i Kanadas vildmarker, till vilka sedan sonen Harry kom att återvända.

Under sin långa sjömansbana hade han också varit ägare till ett par lastångare av det mindre formatet, vilka gick i allmän fraktfart i skärgården och på kanalerna. Om resor med sin lilla ångare WALDEMAR har han skrivit några tidigare opublicerade rader i "Sveriges kanaler förr, nu och i framtiden" - en jubileumsskrift som utgivits av Föreningen för inre vattenvägar år 1978. Ur denna intressanta publikation saxar vi några minnen från resor med ångaren WALDEMAR:

"Omkring 1882 fick jag pengar från min fader för att köpa den lilla men goda Dalslands-kanalångaren KOLLSBO sedan kallad WALDEMAR. Den var nära 70 fot lång, 12 fot bred och lastade ungefär 60 å 70 tons. Dess lilla 9 hk ångmaskin ("non-condensing") behövde ytterst sparsam koleldning under sin ångpanna som inte ens hade ång-dome."

Ångaren WALDEMAR
Teckning av Andrew Macfie

"Eftersom s/s WALDEMAR hade en jämn bot-tendurk och vi ombord var mycket aktsamma om möbellaster fick jag många sådana, som betalades bra. Inte minns jag dem alla men kommer ihåg några. En möbellast var från en källarmästare i Lysekil till Trollhättan och en från kapten Naucier i Uddevalla och Röd med en stor last möbler och jordbruksredskap till Timmergata som ligger en bit utanför Norrköping. Den sistnämnda turen minns jag väl därför att jag på hemfarten lyckades få sex

Vi har läst . . . Bohuslän genom hundra år

av Wilhelm Hansson. Tredje, bearbetade och aktualiserade, upplagan. 318 sidor, 47 fotografier och 31 teckningar (av Erik Wilhelm). Zindermans förlag. Pris i bokhandeln ca 96 kronor.

Det här är en landskapsbok med en måhända pretentiös titel. Författaren har emellertid valt ut vissa ämnen och platser och försökt fånga karaktären i landskapets utveckling från från forna tiders idyller till dagens omvälvningar. Dessa stämningar återkommer i de olika kapitlen som skildrar marknadsliv, Kornöarna, riddarborgen i Uddevalla, skärgårdstrafiken, stenindustrin, Kosteröarna, fisket, Evert Taubes öar, Herrestadsfjället och slutligen Uddevalla i förvandling.

För Angbåten är kapitlet om skärgårdstrafiken av speciellt intresse. När första upplagan av boken utkom 1970 hade författaren tillsammans med Dag Almén två år tidigare givit ut "Skärgårdstrafiken i Bohuslän under 100 år" där skildringen i stort stannade vid första världskriget. Fortsättningen blev ett kapitel i den

här behandlade boken, ett kapitel på 35 sidor och 8 fotografier. Historiken om skärgårdstrafiken begränsas till den dramatiska slutepoken och en översikt över dagens skärgårdstrafik, i tredje upplagan aktualiserad, men betraktas av författaren som en komplettering av den tidigare utgivna boken. Skärgårdstrafiken i Bohuslän väntar fortfarande på sin slutliga nedtecknare.

En märklig ändring i den blygsamma texten om vår egen BOHUSLÄN kan noteras. I första upplagan sägs att "första jubileet - 100 resor som ett levande museum - har redan avverkats". Detta var 1970. I tredje upplagan står det i stället "första jubileet - 100 utflykter vid charterresor - har redan avverkats". Vad menas?

Bevarandet av ångaren BOHUSLÄN beskrivs i boken som en sentimental gärning av en ung biltrött generation, "en samling varmhjärtade ångbåtsentusiaster".

Vi önskar Wilhelm Hansson välkommen ombord att lära känna vår verksamhet bättre!

I K

olika laster och anlände till Göteborg med pitprops från Motala den 22 september 1882 just då Sveriges Drottning anlände till staden. Hela resan tog elva dygn inberäknat de olika lastningarna och lossningarna. Vi ombord blev vanda vid nattgång. Sov- och vilostunder var under den elva dygns resan endast trettio timmar, så vi blev ganska härdade!"

Andrew Macfie redade också en liten lastångare vid namn FRAM. Han var befälhavare på ångaren FLORA på Dalslands kanal och förde en tid den lilla motorbåten ABISKO på Torne Träsk. Han lär också ha varit skeppare på lastmotorfartyget BOLINDER VII. Anledningen till att han höll sig till mindre fartyg var bristen på behörighet. Han hade liksom sin äldre kollega kapten "Bli Må" på s/s VIKEN ingen examen. Men det skulle så småningom bli både styrmans- och ångbåtsbefälhavareexamen. Macfie var hela 53 år gammal, när han fick behörighet att föra större fartyg i vidare fraktfart. Det skulle vara intressant att veta, om han

än en gång gav sig ut på de stora haven - nu som befäl - eller om kärleken till hembygden fick honom att stanna hemma på äldre dar.

Kapten Macfie dog på vintern 1926, 80 år gammal, saknad av många vänner som minns hans förmåga att både muntligt och skriftligt förmedla några av sina många äventyr. Sina noggrant förda dagböcker illustrerade han ofta med egenhändigt ritade sjökort och små dramatiska vinjetter som speglade kustfararens vedermoder.

Mer om kapten Andrew Macfie kan man läsa i Wilhelm Hanssons bok "Skärgårdstrafiken i Bohuslän under 100 år".

DAG ALMÉN

Mittuppslaget

togs vid starten för Sail Training Race den 6 augusti 1978. Med på startplatsen utanför Hönö var givetvis ångaren BOHUSLÄN. Foto från Marinen.

Ångbåtstrafiken i Sverige sommar 1979

Med all sannolikhet är vi för sent ute för att kunna planera in några ångbåtsturer i läsarnas semesterplaner. Vi tror emellertid att det finns intresse för en presentation av ångbåtstrafiken i Sverige 1979. En kort information av varje fartyg föregår trafikprogrammet.

Stockholms skärgård

BLIDÖSUND

Byggd 1911 vid Eriksbergs m v, Göteborg. Längd 35,29 bredd 6,85 m. 320 hk, 12 knop. Koleldad. 268 passagerare (begr fart 374). Ägare: AB Roslagens Skeppslag, Stockholm. Stödförening: Roslagens Skeppslagsvänner.

BLIDÖSUNDS sommarprogram är omfattande och varierande.

Måndagar 11/6-20/8 ersätter BLIDÖSUND ss MARIEFRED i Mariefredstrafiken på Mälaren. Båda fartygen är koleldade.

Måndagskvällar 11/6-6/8 förhålar BLIDÖSUND från Klara Mälarstrand 20.00 till Gustav III:s staty. Stockholmskännare guidar. 13 och 20/8 samma tur men med musik och dans.

Tisdagskvällar i juli och augusti samt torsdagarna 16, 23, 30/8: Ångbåtsmusik (jazz, visor, folksmusik). Förköp i Kulturhuset. Avgång Gustav III:s staty 19.30

Sex onsdagskvällar i juni och juli stadsvandringar med BLIDÖSUND i Stadsmuseets regi från Gustav III:s staty eller Riddarholmskajen 18.30.

Fredagar 8/6-31/8 från Stockholm 17.15 till Blidösundets bryggör och Furusund (ank 22.00). Turister på rundtur reser åter till Stockholm med snabbåt från någon av bryggorna 8/6-24/8. 21/6, 20/7 och 24/8 återvänder BLIDÖSUND själv till staden med ankomst 01.30. Pris enkel 15 kr.

Lördagar gör BLIDÖSUND turer utgående från skärgården. Exempel: 9/6 Norrtälje-Arholma, 7/7 Norrtälje-Möja, 14/7 Ljusterö-Möja, 28/7 Jazztur från Norrtälje, 4/8 Blidö-Sandhamn, 11/8 Norrtälje-Norråra. Guide och musik.

Söndagar 10/6-19/8: BLIDÖSUND fortsätter sina Svartlögaturer men utgår från i år från Blidösundsbyggarna. Resenärer från Stockholm får ta snabbåt från Stockholm 07.50 och byta vid Glyxnäs till BLIDÖSUND utom 24/6 och 22/7 då BLIDÖSUND går från Stockholm 07.30. Uppehållet på Svartlöga är tre timmar och BLIDÖSUND är i Stockholm 21.30. Pris enkel 15 kronor. 22 juli firas Blidösunds Dag.

BLIDÖSUND har matsal och café med öl och vin. Vidare upplysningar 08/11 71 13.

NORRSKÄR

Byggd 1910 vid Eriksbergs m v, Göteborg som SANDHAMNS EXPRESS. Längd 34,84 bredd 6,88 m. 320 hk, 11 knop. Oljeeldad. 279 passagerare (begr fart 389). Ägare: Waxholms Angfartygs AB, Stockholm.

Waxholmsbolagets NORRSKÄR trafikerar för andra sommaren linjen Stockholm-Sandhamn efter WAXHOLMS fränfalle vintern 1978.

Dagligen 9/6-19/8 från Strömkajen:

Från Stockholm	10.00
" Vaxholm	11.15
Till Södra Grinda	12.10 (ej söndag)
" Sandhamn	13.45

	ej sönd.	söndag
Från Sandhamn	16.30	17.45
Till Södras	17.15	18.30
Från Södra Grinda	18.20	19.35
Till Vaxholm	19.15	20.30
" Stockholm	20.25	21.40

L=endast lördag

Matsal och café med öl och vin.
Biljettpris Stockholm-Sandhamn enkel 17:-

STORSKÄR

Byggd 1908 vid Lindholmens varv, Göteborg som STRANGNÄS EXPRESS. Längd 38,95 bredd 6,99 m. 560 hk, 14 knop. Oljeeldad. 300 passagerare (begr fart 418). Ägare: Waxholms Angfartygs AB, Stockholm.

STORSKÄR har ett omväxlande program.

Måndag-fredag lunchtur från Stockholm, Strömkajen 12.00 till Vaxholm (enkel 8 kr) och Ramsöberg (enkel 9 kr). Åter i Stockholm 15.20.

Måndag-torsdag kvällstur kl 16.45 till Ljusterö och åter (enkel 12 kr). Matsalen brukar vara fullbokad långt i förväg. Åter till Stockholm 21.35.

Fredagskvällar 17.30 expresstur till Möja.

Lördagar och söndagar 08.00 till Finnhamn och Husarö med mellanbryggör. Tre timmars uppehåll. Åter i Stockholm 18.20 resp 18.35. Enkel biljett 17 kronor.

Matsal och café med öl och vin.

Vidare upplysningar Waxholmsbolaget 08/14 08 30.

GUSTAVSBERG VII

Byggd 1912 vid Oskarshamns mv. Längd 34,66 bredd 7,11 m. 425 hk, 11 knop. Oljeeldad. 310 passagerare. Hette SAXAREN 1930-1974. Ägare: Red AB Diana. I trafik för Strömma Kanalbolaget.

GUSTAVSBERG VII trafikerar linjen Stockholm(Nybroplan)-Gustavsberg genom Skurusundet och Baggensstaket, nåsögat till södra skärgården. Pga lågt vattenstånd ersatte ss BJÖRKFJÄRDEN 12-21 juni.

Turlista 12/6-19/8 1979 tisdagar tom lördagar:

Från Stockholm kl 10.00

Från Gustavsberg kl 13.30.

Resan tar två timmar. Brevik på Lidingö, Klinten och Fisksåtra anlöps. Huvudattraktion i Gustavsberg är Keramiskt Centrum med museum, utställning, café, butik. Pris ToR 40 kronor.

Matsal och café med öl och vin.

Strömma Kanal 08/63 54 20

Månadskort

För den som företar några båtresor i månaden lönar det sig att köpa månadskort. Det kostar som tillägg till landtrafikens "70-kort" 35 kronor, separat 70 kronor.

Periodkortet gäller på Waxholmsbolagets linjer och dessutom på Blidösundstrafiken utom Svartlöga.

Strömma Kanalbolaget har eget månadskort som gäller till Drottningholm och Björkö men ej på Gustavsbergslinjen.

Mälaren

MARIEFRED

Byggd 1903 vid W Lindbergs Varv, Stockholm. Längd 31,95 bredd 6,07 m. 298 hk, 11 knop. Koleldad. 248 passagerare (begr fart 334). Ägare: Gripsholms-Mariefreds Angfartygs AB, Stockholm. Stödförening: Stiftelsen Skärgårdsbåten.

MARIEFRED går som vanligt varje sommar mellan Stockholm och Mariefred. På vägen anlöps Skärholmen, Sandviken och Ekensberg. Resan tar 3 tim 30 min.

Turlista dagligen 9/6-26/8 samt 1-2/9 och 8-9/9. Måndagar ist. ss BLIDÖSUND som ej anlöper Ekensberg pga djupgåendet.

Från Stockholm kl 10.00

Från Mariefred kl 16.30

Enkel 29 kr retur 44 kr. Barn hälften.

Dessutom rundturer från Mariefred söndagar 1-29 juli kl 14.00, pris 15 kr.

Matsal och café med öl och vin.

Upplysningar 08/69 88 50.

Tåg på Östra Södermanlands Järnväg framförs till Mariefreds Ångbåtsstation vid ångfartygens ankomst och avgång.

DROTTNINGHOLM

Byggt 1909 vid Motala Verkstad. Längd 22,75 bredd 5,35 m. 85 hk 8 knop. Oljeeldad. 148 passagerare (begr. fart 204). Ägare: Kreditförvaltning I trafik för Nya Angfartygs AB Strömma Kanal, Stockholm.

DROTTNINGHOLM går elfte säsongen på Drottningholmslinjen från Klara Mälarstrand (Stadshustrterminalen).

Dagligen 9/6-19/8 1979:

Från Stockholm:
11.00 13.00 15.00 18.00

Från Drottningholm:
12.00 14.00 16.00 19.30

Direkturerna tar 45 minuter. 18.00-turen anlöper lokalbryggor och går runt Kungshatt till Drottningholm, åter till Stockholm 20.30.

Pris ToR 20 kronor.

Matsal med öl och vin.

Strömma Kanal 08/63 54 20.

BJÖRKFÄRDEN

Byggt 1925 vid Eriksbergs m v, Göteborg som SALTSJÖN. Längd 37,51 bredd 6,98 m. 383 hk, 11 knop. Oljeeldad. 335 passagerare. Ägare: KB Saltsjön-Mälaren, Stockholm. I trafik för Strömma Kanalbolaget.

BJÖRKFÄRDEN trafikerar linjen Stockholm-Björkö(Birka) med mellanliggande bryggor i Skärholmen, Botkyrka, på Ekerö och Ådelsö. Tilläggsplats Klara Mälarstrand i Stockholm.

Turlista 1979:

Lördagar, sön o helgdagar 5/5-2/9 samt 22/6

Från Stockholm 10.00 till Björkö 12.30.
Från Björkö 16.00 till Stockholm 18.30.

Tisdagar, onsdagar, torsdagar 9/6-19/8

Från Stockholm 10.00 till Björkö 12.30
Från Björkö 15.00 till Stockholm 17.30.

12-24/6 ersattes BJÖRKFÄRDEN av GUSTAFSBERG VII.

Pris ToR Stockholm-Björkö 42 kronor.

Matsal och försalong med öl och vin.

Strömma Kanal 08/63 54 20.

Södertälje

EJDERN

Byggt 1880 vid Göteborgs mek verkstad. Längd 22,39 bredd 4,26 m. 65 hk, 7,5 knop. Oljeeldad. 110 passagerare. Ägare: Museiföreningen Angfartyget Ejdern, Södertälje.

EJDERN trafikerar "badlinjen" Södertälje (Marenbron)-Farstanäs söder om Södertälje. Turlista dagligen utom måndag 19/6-12/8 1979.

Från Södertälje 09.30 12.00 15.30

Från Farstanäs 10.45 14.15 16.40

Resan tar en timma. Pris ToR 10 kr, barn 6-12 år 8 kronor.

Upplysningar Kommunkontakten 0755/326 20.

Storsjön

THOMEE

Byggt 1875 vid Motala Verkstad. Längd 26,93, bredd 4,85 m. 225 hkr, 8 knop. 171 passagerare (begr fart 238). Ägare: Östersunds kommun. Stödförening: Thomees Vänner.

THOMEE utgår från Östersunds hamn på sina turer på Storsjön i Jämtland. Turer från 27 juni-12 augusti 1979:

Storsjöturen (2 tim) en sväng ut på Storsjöflaket onsdagar, fredagar och lördagar kl 11.00. Vuxna 20 kr barn 6-12 år 5 kronor.

Brunflovikentur (2 tim) rundtur, lördagar 14.00. Vuxna 20 kr, barn 5 kr.

Andersön (3 tim) med en timmas uppehåll, onsdagar, fredagar 14.00. Vuxna 25 kr, barn 5 kr.

Verkön (4 tim 30 min) med en timmas uppehåll. Torsdagar, söndagar 11.00. Vuxna 35 kronor, barn 5 kr.

Vidare upplysningar och biljettköp genom Östersunds Turistbyrå 063/14 36 01 eller vid fartyget 30 min före avgång.

Vättern

MOTALA EXPRESS

Byggt 1895 vid Jönköpings m v. Längd 34,11 bredd 6,63 m. 306 hk. Oljeeldad. Ägare Rederi AB Kind, Motala.

MOTALA EXPRESS går sommartid på rundtur från Askersund söndagar kl 13.00 och kl 15.00. Caféserving ombord.

Vuxna 30 kr, barn 6-12 år 10 kronor.

Upplysningar Turistbyrån Askersund 0583/122 76 (juni-augusti).

TRAFIK

Byggt 1892 vid Bergsunds m v, Stockholm. Längd 29,68 bredd 6,28 m. 240 hk, 11 knop. Koleldad. 250 passagerare. Ägare S/S Trafik ekon förening. Stödförening: Sällskapet s/s Trafiks Vänner, Hjo.

TRAFIK gör turer på Vättern och Göta Kanal utgående från Hjo. Turerna för allmänheten är få.

De "öppna" turerna inleddes 4 juni med en resa till Hästholmen och åter på fartygets ursprungliga linje.

8-10 juni gick TRAFIK på Göta Kanal för Lyrestads Hembygdsförening.

22 juli från Hjo till Visingsö festspel och åter.

29 juli från Hjo till Vadstena och åter.

Vidare upplysningar ombord 0503/106 88 eller Turistbyrån i Hjo 0503/114 40.

Sommen

BOXHOLM II

Byggt 1904 vid Ljunggrens mek verkstad, Kristianstad. Längd 20,03 bredd 4,46 m. 85 hk, 8 knop. Vedeeldad. 116 passagerare. Ägare: Boxholms AB, Boxholm.

BOXHOLM II började sina traditionella torgturer fredagar 29 juni. De pågår till och med 31 augusti.

Turen börjar på morgonen från bryggorna i Sommens östra del och går in till Tranås. På eftermiddagen kan man följa med på en rundtur från Tranås med uppe-

håll i Malexander som har en utmärkt badplats.

Fredagar 29/6-31/8 1979

07.00	16.15	fr Idebo	t	16.15
07.15	"	Sänna	"	16.00
08.00	17.30*	Malexander	"	-
08.35	"	Svensbo	"	15.10
09.00	"	Färjan	"	14.35
09.05	"	Liljeholmen	"	14.30
09.45	19.30	t Tranås hamn	fr	14.00

*strandhugg för bad, picknick etc.

Biljettpris för rundtur från Tranås 25 kronor. Boxholms AB 0142/510 00.

Helgasjön

THOR

Byggt 1887 vid Bergsunds m v, Stockholm. Längd 15,43 bredd 3,45 m. 15 hk, 8 knop. Kol- och vedeldad. 50 passagerare (begr fart 70). Ägare: Smålands Museum, Växjö.

Angslupen THOR har utökat turerna för allmänheten. För sommaren 1979 gäller följande turlista. Turerna utgår från Kronoberg utanför Växjö och är av två slag: Rundtur på Helgasjön, vuxna 15 kr barn 7:50, och slusstur genom slussen i Åby och åter, vuxna 20 kr barn 10 kr.

Fredagen 22/6 (midsommarafton) rundtur på Helgasjön 16.30 18.00 och 19.30.

Lördagarna 30/6, 7/7, 14/7, 21/7, 28/7
Söndagarna 1/7, 8/7, 15/7, 22/7

går THOR på Slusstur kl 13.00, på Helgasjö-tur kl 16.00.

Söndagen 29 juli går THOR genom Åby ända upp till Åsa och åter för SJ Resebyrå.

Förköp av biljetter fr o m torsdagar i Ryttmästargården, Kronoberg 0470/630 00. Överblivna biljetter vid båten en timma före avgång.

Angaren TRAFIK. Vykort.

Norge

MARIEHOLM

Byggt 1934 i Odense, Danmark för Svenska Amerika Linjen. I marinens tjänst 1939-1977. Längd 64,74 bredd 9,92 m. 950 hk, 12 knop. ÖTjeeldad. Ägare: Rederi AB Marieholm, Harplinge.

MARIEHOLM trafikerar sommaren 1979 linjen Strömstad-Sandefjord. Restiden är ca 3,5 tim.

10 juni inleddes turerna med en returresa från Sandefjord, dagligen från Sandefjord 09.30, från Strömstad 15.30.

21 juni utökades turerna enligt följande: Måndag, onsdag, fredag från Sandefjord 08.30, från Strömstad 14.00, från Sandefjord 19.00.

Tisdag, torsdag, lördag, söndag från Strömstad 08.30, från Sandefjord 14.00 från Strömstad 19.00 samt en lördagstur 23.00 för att få turlistan att flyta.

Från 1 juli minskades emellertid trafiken ned med dagliga turer från Sandefjord 09.30 och återresa från Strömstad 16.00.

Tydligt känner man sig för denna första säsong och resenärer bör därför ringa Strömstad 0526/128 10 innan resan börjar.

Biljettpriset är från 1/7 ToR 40 kr, för barn 26 kr. Bil med förare kostar 70 kr enkel färd. MARIEHOLM tar 7-8 bilar och 300 passagerare.

MARIEHOLM vid veteranångfartygsmötet i Göteborg 1976.

Åland

APOLLO III

Byggt vid Finnboda Varf, Stockholm som SVEA JARL. Längd 95,96 bredd 17,23 m. 4200 hk. ÖTjeeldad. Ägare: Myrsten, Slite. Ingår i Vikinglinjen.

APOLLO III gör 24-timmarskryssningar i Vikinglinjens regi mellan Stockholm (Stadsgårdskajen) och Mariehamn på Åland.

Avgång från Stockholm måndag kl 15
tisdag kl 16
onsdag kl 17
torsdag kl 18
fredag kl 19
lördag kl 20

och resan tar som sagt 24 timmar av "pästekniska skäl".

ToR med plats i dubbelhytt kostar från 35 kronor (fredagar 65 kr). Upplysningar Vikinglinjen 08/22 24 80.

Båttrafiken i Göteborgs och Bohusläns skärgård

Sommaren 1976 gjorde vi en presentation över båtturer i Göteborgs och Bohusläns skärgård. Sedan dess har faktiskt antalet båtlinjer utökats något. Vi tycker därför att det är på sin plats att presentera en sammanställning över båttrafiken sommaren 1979.

Göteborgs södra skärgård

Styrsöbolagets båtar går från Saltholmen som nås med spårvagn linje 4 från centrum. Måndag-fredag går även en båt från Skeppsbron. Spårvägstaxan gäller även på båtarna. Båttrafiken är uppdelad på fyra linjer. Eftersom turerna är täta anges här bara exempel på turer lämpade för bad eller sightseeing. Turlistan gäller 9/6-19/8.

SALTHOLMEN-ASPERÖ-BRÄNNÖ RÖDSTEN

Fr Saltholmen
månd-fred 08.35 11.05 12.10 15.10
lördagar 09.30 11.10 12.10 14.10 15.10
söndagar 10.00 11.10 12.10 15.00

SALTHOLMEN-KÖPSTADSÖ-STYRSÖ BRATTEN

Fr Saltholmen
vardagar 09.00 10.25 11.20 12.20 13.50
15.05
söndagar 10.00 11.00 12.00 15.15

SALTHOLMEN-STYRSÖ TANGEN-VARGÖ-BRÄNNÖ HUSVIK

Fr Saltholmen
vardagar 10.25 11.20 13.50 15.05
söndagar 10.00 11.00 12.00 15.15
11.00 och 12.00 ej Brännö Husvik

En lång rundtur går måndag-fredag från Skeppsbron kl 14.25, ut genom hamnen och via Saltholmen till Brännö Husvik. Resan avslutas på Saltholmen 17.15 (båtbyte vid Styrsö Bratten på inturen).

SALTHOLMEN-SKÄRET-DONSÖ-KARHOLMEN-VRANGÖ

Fr Saltholmen
vardagar 09.00 10.25 12.20 15.10
söndagar 09.30 10.30 11.30 12.30 15.15

SALTHOLMEN-ST FURU-KNARRHOLMEN

Fr Saltholmen
mand-fred 09.30
lördagar 08.30 12.40
söndagar 08.45 10.05

Linjerna trafikeras av DISA, VESTA, YLVA, HARRY HJÖRNE, EJDERN, SILVERTÄRNAN och VIPAN.

Styrsöbolaget 031/13 21 80

Nya Älvsborg

Från Lilla Bommen i Göteborg till Nya Älvsborgs fästning med servering går ms SNACKESKÄR.

26/5-2/9 dagligen

Fr Lilla Bommen 09.45 11.00 12.15 13.30
14.45 16.15 17.30

Sista avgång från Nya Älvsborg kl 18.30.

Pris tor 14 kr, barn 7 kr, familjebiljett (2 vuxna+2 barn) 35 kr.

Sessanlinjen 031/12 49 00

Göteborgs norra skärgård

Buslinje 24 Nils Ericsonsplatsen-Hjuvik-Lilla Varholmen

Vägverkets bilfärjor Lilla Varholmen-Björkö/Öckerö. Bussar trafikerar Björkö och Hönö-Öckerö-Hälsö.

Öckerö kommuns bilfärjor Hönö-Fotö samt Hälsö-Knippla-HyppeIn-Rörö. (NORDÖ 1 oII)

Öckerö kommuns passagerarbåtar POLSTJERNAN och BURÖ Hjuvik-Stora Varholmen-Grötbö-Kälvsvund-Framnäs-Öckerö-Hälsö-Björkö-Knippla-HyppeIn-Rörö.

Lämpliga utflykter till Rörö, bad, strövmråden, kiosk, affär och gatukök. Resan Hjuvik-Rörö tar ca 1 tim 30 min.

Fr Hjuvik månd-fred 08.35 11.05 14.35
lördagar 08.008 10.058 11.05
söndagar 08.058 10.058 11.05

Fr Rörö	månd-fred	13.00	14.35	15.50
		16.35	18.05	
	Tisdagar	12.05	14.05	16.10
		17.05	18.10	
	söndagar	13.10	14.05	16.05
		17.05	18.05	

U-byte vid Öckerö till vägfärja till L. Varholmen. B-byte båt-färja vid Öckerö.

Öckerö kommun 031/78 12 00

Marstrand

I år har den förra sommaren återupptagna trafiken mellan Göteborg och Marstrand utökats till att gälla även ett par veckor i augusti.

Linjen trafikeras av ss BÖHUSLAN söndagar i juli (utom 15/7), övriga turer trafikeras av ms STYRSÖ.

Lördagar och söndagar 30/6-19/8

Fr Göteborg 10.00 till Marstrand 12.15
Fr Marstrand 16.00 till Göteborg 18.25

Tilläggsplats i Göteborg: Stenpiren/Skeppsbron.

Pris enkel 20 kr, tor 35 kr, barn under 12 år frött.

Styrsöbolaget 031/13 21 80

Sällskapet Ångbåten 031/13 14 50

Tjuvki

Gunnar Augustsson trafikerar med ms GULLI och ARAMIS linjerna Tjuvki-Dyrön och Rörtängen-Ålgön. Den sistnämnda linjen nystartades 1978 i samarbete med Kungälvskommun.

TJUVKIL-HATTAN-RISON-DYRÖN 9/6-19/8

Fr Tjuvki	
månd-fred	10.35 16.05 19.20 månd äv 07.00
lördag	09.30 16.40 18.00
söndag	10.20 19.50

Fr Dyrön	
månd-fred	07.30 15.15 18.45 månd äv 06.15
lördag	06.40 14.00 17.25
söndag	07.45 16.00 19.20

Resan tar 40 min. Pris tor 15 kr.

RÖRTÄNGEN-U BRATTÖN-LÖVON-V BRATTÖN-ÅLGÖN 9/6-19/8

Fr Rörtängen	
månd-fred	09.40 ej torsd, 13.55 17.45
lördag	08.25 15.55
söndag	09.25 18.10

Fr Ålgön	
månd-fred	08.50 ej torsd, 13.05 16.55
lördag	07.35 15.05
söndag	08.35 17.20

Resan tar 40 min. Pris enkel 5 kr.

Gunnar Augustsson 0304/726 80

Tjörn

RÖNNÄNG-ASTOL-DYRÖN

MS TJÖRN

Rundturer från Rönnäng

Vardagar	05.15	06.30	07.25	09.35	11.25
	12.25	13.20	14.35	ej fredag	
	15.15	end.fredag	16.05	16.55	
	18.30	20.25	end.fredag		

Söndagar	06.30	07.20	11.35	12.25	14.50
	15.40	17.15	18.30	19.35	21.40

KYRKESUND

MS S:t OLOV

från Härön	06.15	M-F	07.20	D	08.45	MÖF
	09.25	D	10.30	M-F	11.00	LS 12.20
	12.35	M-L	15.50	S	16.00	M-L 17.55
	18.55	S	19.20	S	19.55	F

Återfärd från Sumpen (Tjörn) 10 min senare.

M-F måndag tom fredag D dagligen
MÖF måndag, onsdag, fredag F fredag
L lördag S söndag M-L måndag tom lördag

Tjörns och Stenungsunds Turistbyrå
0303/833 27

Stenungsund

Från Stenungsund till Ålmön och Lilla Brattön går ms GRANITA II. Lilla Brattön är SKFs semesterö.

9/6-26/8 dagligen

Fr Stenungsund	09.00	11.00	15.15	18.00
			fred även 19.30	

Fr L Brattön 07.50 10.00 14.00 17.15

Pris 5 kr enkel resa.

Elve Karlsson 0304/732 96

Erlend Johansson 0304/731 20

Orust

KÄRINGÖN

Från Hälleviksstrand till Käringön går ms AINA.

Fr Hälleviksstrand	08.15D	10.00M-L	11.15S
	13.00M-F	13.15L	13.30S
	16.30M-L	17.00S	18.05M-F
Fr Hälleviksstr	08.15D	10.00M-L	11.15S
	13.00M-F	13.15L	13.30S
	16.30M-L	17.00S	18.05M-F
	19.30S	21.00F	

D=dagligen, M-F=månd-fred, M-L=månd-lörd, F=fred, L=lörd, S=sönd.

Björn Tobin 0304/560 42

GULLHOLMEN

Mellan Tuvesvik på Orust och Gullholmen pendlar ms TUVESVIK

Orust kommun 0304/571 26

Uddevalla

Turerna på Byfjorden trafikeras av ms GUSTAFSBERG och SUNNINGEN medan BYFJORDEN går till Käringön och Marstrand.

BYFJORDSTRAFIKEN

Från Uddevalla anlöpande Gustafsberg, Lindesnäs, Sund, Sunningen, Unda, Stängan, Ammenäs, Skäret, Sunningen, Sund, Lindesnäs, Gustafsberg och åter till Uddevalla. Rundturen tar 1 tim 45 min.

Avgår Uddevalla dagligen 10/6-19/8
09.00 11.00 13.00 15.00 17.00 19.00

Rundtursbiljett 10 kr barn 7-15 5 kr.

UDDEVALLA-LYSEKIL-KÄRINGÖN

17/6-19/8 mån, ons, fre, söndag

09.00	Uddevalla	18.45
10.10	Henån	17.15
10.50	Bassholmen	16.30
11.20	Lysekil	16.00
12.00	Gullholmen	15.25
12.40	Käringön	15.00

UDDEVALLA-MARSTRAND

21/6-16/8 tis, torsdag

09.00	Uddevalla	18.45
10.10	Lyckorna	17.10
11.10	Stenungsund	16.10
12.40	Marstrand	15.00

Uddevalla-Käringön/Marstrand ToR 45 kr barn u 12 år frött

Uddevalla Turisttrafik AB 0522/118 12

Lysekil

MS SÖTEN

Måndag-fredag 25/6-17/8, 25/6-10/8,

Fr Kungshamn	08.30	17.00
" Smögen	08.45	17.15
" Fisketängen	09.00	-
" Malmö	09.30	-
T Lysekil	10.20	18.30
Fr Lysekil	14.00	21.15
T Malmö	14.50	-
" Fisketängen	15.15	-
" Smögen	15.30	22.30
" Kungshamn	15.45	22.45

Kvällskryssning från Lysekil 25/6-10/8 kl 19.00-21.15 genom Nordströmmarna och Malö strömmar.

Rederi AB Söten 0523/109 52

MS STANGHUVUD

26/6-16/8 Tis, torsdag Onsdag

Fr Käringön		08.20
" Gullholmen		09.00
" Ellös	08.40	09.15
" Rågärsvik	-	09.30
" Stette bga	09.00	-
" Kungsviken	09.30	-
" Ångön	09.45	-
T Lysekil	10.30	10.30
Fr Lysekil	14.00	14.00
T Ångön	14.45	-
" Kungsviken	15.00	-
" Stette bga	15.30	-
" Rågärsvik	-	15.00
" Ellös	15.50	15.15
" Gullholmen	-	15.30
" Käringön	-	16.15
" Lysekil	17.15X	17.15X

X = Rundtur med minst 10 passagerare. Fredagar även rundtur från Lysekil 14.00 genom Malö strömmar, 1/2 tim uppehåll vid Flinks handelsbod. Söndagar rundtur från Lysekil 19.00 genom Malö strömmar.

Te1 0523/214 07

KORNO

Från Norra hamnen i Lysekil går postbåten KORNO till Stora Kornö.

Båtexpeditionen 0523/100 09

RAN

21/6-tv dagligen

från Lysekil till Fiskebäckskil
(återresa 15 min. senare)
10.00 11.00 14.15 15.00 16.00 16.30
17.15 (åter via Grundsund)

Från Lysekil dagl 9/6-19/8
anlöpande Stockevik, Gåsö och Grundsund
08.30 12.00 17.15

från Grundsund och åter
09.15 12.45 18.10

Båtexpeditionen 0523/100 09
Turistbyrå 0523/100 07

Kungshamn

MS SOTEFJORDEN

23/6-tv dagligen

fr Kungshamn	09.00	09.45	10.30	11.15
	12.00	13.00	13.45	14.30
	15.15	16.00		
fr Hällö	09.15	10.00	10.45	11.30
	12.30	13.30	14.15	15.00
	15.45	16.30		

Önsdagar och Tisdagar kvällstur runt
Smögen och genom Sotenkanalen kl 19.00.

AB Hällötrafik 0523/311 88

HÄLLOFARJAN

Från Smögen till Hällö går badbåt i tät
trafik.

Sotenäset

MS AVANT

Malmö-Smögen-Kungshamn-Hunnebostrand-
-Bovallstrand med mellanstationer
(-Halden)

22/6-12/8 dagl utom torsdag torsdag

Halden				15.15
Bovallstr	08.00	12.10	16.20	x
Hunnebostr	08.15	12.25	16.35	x
Kungshamn	09.15	13.25	17.35	x
Smögen	09.25	13.35	17.45	x
Malmö	10.10	14.20	18.30	07.20
Smögen	10.55	15.05	19.15	08.05
Kungshamn	11.05	15.15	19.25	08.15
Hunnebostr	11.55	16.05	20.20	09.05
Bovallstr	12.10	16.20	20.35	09.20
Halden				12.15

Sotenäs Turistbyrå 0523/304 43

Strömstad

BADBATAR

Till Furholmen går ms BIRGIT från Södra
hamnen varje halvtimme från kl 09.00.
Pris 5 kr.

I badtrafiken på Styrö är ms MAJVIK ny
för i år. Den går från Södra hamnen var-
je timma kl 09.00-16.00. Pris 10 kr.

Turistbyrå 0526/116 01

KOSTERGÄRNA

Kostertrafikens KOSTERÖ, REX och STJARN
går till Syd- och Nordkoster. På Sydkos-
ter anlöps Kilesand, Ekenäs och Lång-
gårde, på Nordkoster Via Bryggan och Re-
so. Bra bad finns t ex vid Kilesand. En
del av turerna anlöper även Blötebogen.

16/6-31/8 dagligen

Fr Strömstad	08.50	09.30X	10.15	11.15X
	12.00	13.00	13.45X	14.45
	15.45	16.15X	17.30	18.30X

X=Endast 16/6-12/8

Samtliga turer körs som rundturer med
återkomst till Strömstad efter 2 tim 15
min. Pris tor 22 kr, barn 11 kr.

FAMILJEKRYSSNING

kallas kvällsturen med SVANO till sälko-
lonien väster om Kosteröarna. Turen går
22/6-5/8 kl 19.45 med återkomst ca 22.00.
Pris vuxna 25 kr, barn 12:50.

AB Kostertrafik 0526/130 30

Norgetrafiken

Från Strömstad finns flera förbindelser
med Norge.

Tönsberg trafikeras av AKERÖ
Halden " " Kostertrafik
Fredrikstad " " SILVERPILEN
Sandefjord " " MARIEHOLM (se un-
der Angbåtsturer i Sverige)

KOSTERTRAFIK

IDEFJORD och SVANO

1/6-31/8 dagligen

fr Strömstad	08.15	11.00	14.00	19.45 ^X
fr Halden	10.30	15.00	17.00	22.00 ^X

X = dagl 30/6-11/8

Resan tar 2 tim. ToR 30 kr Barn fritt

TeI 0526/13030

BETELSKEPPET

Många har nog lagt märke till flytetyget
som ligger intill BOHUSLÄN vid Stenpiren.
BETELSKEPPET står det i fören och ägare
är Sällskapet Kristlig Betelskeppsmissi-
on för sjömän i Göteborg.

Detta sällskap kom till under tjugota-
lets depression för att hjälpa nödlidan-
de sjömän. En avriggad norsk galeas in-
köptes och byggdes om till matsal och ö-
vernättningslokal. Under namnet BETLEHEM
lades den vid Ringön i Göteborg. Ombord
fick hem- och arbetslösa sjömän äta sig
mätta och dessutom övernatta gratis.

Tiderna var inte bättre när man 1934 in-
köpte nästa fartyg som varit logements-
präm på Väneren för Sjökarteverket och
senare kokskola i Stora Hamkanalen.
Såväl det nya BETELSKEPPET som BETLEHEM
hade "fulla hus" varje natt och matsalen
var fylld till trängsel vid de fria mål-
tider som serverades från november till
maj. BETLEHEM blev verkstad och förråd
de sista åren innan den avyttrades 1942.

BETELSKEPPET kommer nog många ihåg från
dess plats vid Göta Älvbron på hisings-
sidan där även BOHUSLÄN en tid var för-
visad efter "räddningen".

BETELSKEPPET blev med tiden omodernt och
togs ur tjänst 1973. I augusti 1974 an-
vändes skrovet som övningsobjekt av
brandförsvaret och sänktes mellan Gäve-
skär och Vasskären.

Det nya BETELSKEPPET som vi nu har bred-
vid oss är tidigare Sjöfartsverkets sjö-
mätningsfartyg JOHAN NORDENANKAR, byggd
1924. Det byggdes om vintern 1973-74
vid Trellevarvet på Källandsö och invig-
des för sitt nya ändamål 6 oktober 1974.
Ombord finns en samlingslokal för ett
60-tal gäster och logement för ett 20-
tal samt pannrum, förråd etc.

Ombyggnaden och driften bekostas genom
gåvor från medlemmar och andra intresse-
rade till postgiro 90 04 41 - 7.

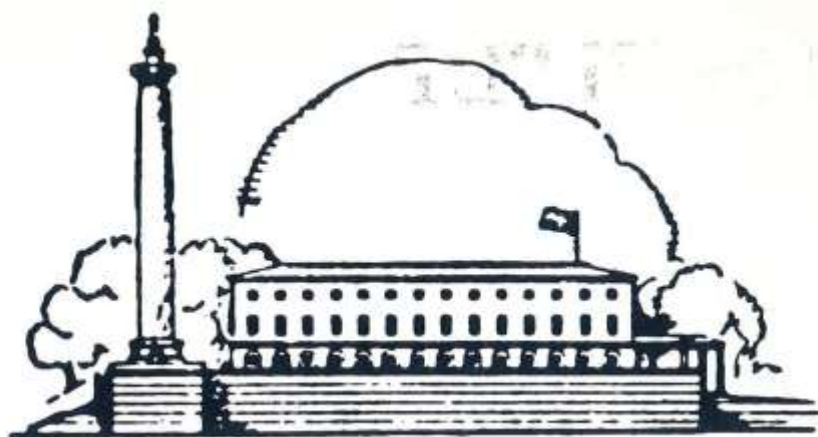
I K.

Försäljningsnytt från BOHUSLÄN

Som bilaga till Angbåten medföljer Ang-
båtskiosken med de försäljningsartiklar
som kan beställas per postorder.

Ombord på ångaren BOHUSLÄN finns några
för sommaren helt nya försäljningsartik-
lar som tyvärr inte lämpar sig för post-
orderförsäljning utan därför endast säljs
ombord.

- Pubspegel med ångaren BOHUSLÄN. Spe-
geln har samma motiv som planschen.
Pris 60 kr.
- T-tröjor i marinblått med vitt tryck.
Som motiv har teckningen på Sommarturs-
programmet använts. Pris 30 kr.
- Utflyktsväska i vit segelduk med blått
tryck. Samma motiv som T-tröjan. Pris
25 kr.
- Kudde i vit segelduk med blått tryck.
På ena sidan teckning på BOHUSLÄN, på
andra sidan föreningens vimpel. Pris
25 kr.

Sjöfartsmuseet i Göteborg

Upplev sjöfarten, skeppsbyggeriet och fisket alltifrån vikingatiden till idag. I akvariet hittar Du svenska och tropiska fiskar och andra vattendjur i naturlig miljö.

Karl Johansgatan 1—3, 414 59 Göteborg, tel. 031-42 72 40. Spårvagn 3 och 4 till Stigbergstorget.

ÖPPET

Vinterhalvåret september—april: tisd.—fred. 12.00—15.00, lörd., sönd. och helgd. 10.00—17.00, månd. stängt. Kvällsöppet onsd. 17.00—21.00.

Sommarhalvåret maj—augusti: alla dagar 11.00—16.00.

Fartygsmuseet, Lilla Bommens Hamn

Ett friluftsmuseum. Gå ombord på fyrskeppet Fladen (1915) och vänerskutan Valborg II (1902) eller ströva runt bland originalbåtar i de gamla kajskjulen! Där finns ekstockar från västkusten, vikingatida båtar, farkoster från Söderhavet och norra Ishavet. En fantasieggande färd i tid och rum.

Lilla Bommens Hamn, 411 04 Göteborg, tel. 031-15 88 80. Spårvagn 5, buss 63, hållplats Lilla Bommen.

ÖPPET

Sept.—april: lörd. 10.00—15.30, sönd. o. helgd. 11.00—15.30.

Maj—augusti: vard. 10.00—17.30, sönd. o. helgd. 11.00—15.30.